

Verdiene Bij vernatting

Glenn de Wolf, 15-10-2021

Bodemdaling is in grote delen van Nederland een probleem. Een oplossing hiervoor is om het grondwaterpeil in veengebieden te verhogen. Stichting Blauwzaam is de mogelijkheden hiervan aan het onderzoeken door op een aantal testlocaties (figuur 1) in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden het grondwaterpeil te verhogen via zogeheten drukdrainage.

Als 4de jaars student heb ik onderzoek gedaan naar deze mogelijkheid. In deze nieuwsbrief de grote lijn van mijn bevindingen. Het hele onderzoek staat op de website van BlauwZaam.

Mijn onderzoek is vooral gebaseerd op een combinatie van literatuuronderzoek en interviews met experts. De focus hierbij lag vooral op de gevolgen van verdroging en vernatting op natuurwaarden, het agrarische verdienmodel, de waterhuishouding en hoe agrariërs bij vernatting kunnen beschikken over een succesvolle, duurzame en natuur inclusieve bedrijfsvoering. De verzamelde gegevens zijn geanalyseerd via een SWOT-analyse (en bijbehorende confrontatiematrix) en een multi-criteria analyse. Dit is vervolgens verwerkt in een advies aan het bestuur van Blauwzaam.

De verdroging in het gebied is ontstaan door een langdurige systematische kunstmatige ontwatering ter bevordering van de landbouw. Hierdoor werd de bodem steviger en geschikt voor zwaar vee. Een tweede oorzaak is het versterkte broeikaseffect en de klimaatveranderingen waardoor er minder neerslag valt. Deze verdroging kan ervoor zorgen dat de bodem voedselrijker wordt waardoor de biodiversiteit afneemt en dat er gebiedsvreemd water met mogelijk ongewenste stoffen moet worden ingelaten om het gewenste waterpeil te behouden.

Een mogelijke oplossing om verdroging tegen te gaan is door drukdrainage toe te passen. Hierbij worden geperforeerde buizen ingegraven waarin water wordt gepompt. Dit wordt bij een drietal verschillende agrarische bedrijven getest. De geplande vernatting zal bepaalde gevolgen hebben voor de regio: Afhankelijk van de mate van vernatting zal de bodem slapper worden waardoor de agrariërs productie kunnen verliezen. Bij een hoger waterpeil zal het gebied minder water kunnen vasthouden, wat problemen kan opleveren tijdens piekbuien. De vernatting kan wel bijdragen aan betere natuurwaarden en tevens worden de gebruikte landbouwmethodes ge-ëxtensieerd.

Op basis van de verzamelde data kan men een aantal conclusies trekken. De belangrijkste hiervan gaat over mogelijke verdienmodellen van de agrariërs bij vernatting. Eén mogelijkheid die goed past bij een hoger grondwaterpeil is Valuta voor Veen (VvV). Bij deze methode worden koolstof certificaten uitgegeven ter compensatie van het voorkomen van bodemdaling. Hierbij is het wel nodig dat er op de bedrijven drukdrainage of een vergelijkbaar systeem wordt geplaatst. Hiervoor zijn grote investeringen vereist (€ 4000,- per ha), maar er wordt verwacht dat de onkosten hiervan zich in de meeste gevallen binnen de helft van de verwachte levensduur van de installatie zal terugverdienen. Dit kan verder ook aangevuld worden met een boerderijwinkel, energieproductie of pacht voor tiny houses. Hiernaast bieden de verschillende systemen zoals randenbeheer en vormen van weidevogelbeheer mogelijkheden voor duurzaamheid en natuurkracht.

Bij dit onderzoek zijn onderwerpen naar voren gekomen die – hoewel deze niet volledig meegenomen zijn in dit onderzoek – van waarde kunnen zijn voor Stichting Blauwzaam en de regio Ablasserwaard en Vijfheerenlanden.

Aanbevelingen: Een eerste aanbeveling is om onderzoek te doen naar goedkopere biologisch afbreekbare buizen. Momenteel zijn de gebruikte buizen van PVC die voor bodemvervuiling kunnen zorgen. Er wordt dus aangeraden om te kijken hoeveel goedkoper deze biologisch afbreekbare buizen kunnen worden bij een hogere productie aantal. Hiernaast kan er gezocht

worden naar een goedkopere productiemethode of goedkoper materiaal. De huidige buizen zijn namelijk twee keer zo duur. Hiernaast zijn de verwachte opbrengsten van Valuta voor Veen – hoewel naar verwachting winstgevend – nog niet precies bekend, omdat de verschillende bedrijven bijvoorbeeld variëren in opgebouwde bodems en in soorten vee. Zodra deze gegevens bekend zijn, zal de financiering van deze methode mogelijk makkelijker worden, aangezien er een redelijk betrouwbare voorspelling kan worden gedaan over de verwachte opbrengst.